

Nem tétel, de hasznos infó:

Betegvizsgáló eljárások, a balesetes levetköztetése. (vizsgálat, ruházat eltávolítása):

Betegvizsgáló eljárások:

- él-e, vagy meghalt,
- ha meghalt, visszafordítható-e
- ha él, eszméletlen, vagy éber-e,
- ha éber, milyen sérülései vannak (életveszélyes, vagy súlyos)

Halál kimondása: törzstől leválasztott fej, szétfúzott koponya, agyvelő látható, több napos vizi hullá.

Eszméletlen sérült vizsgálata:

- 10 mp-ig figyeljük a légzést, arcunkkal, fülünkkel érzékeljük a légző mozgást, ez a hárompontos érzékelés.

Tájékozódás, teendők baleseti helyszínen, életveszélyre utaló jelek, értékelésük (mentőhívás):

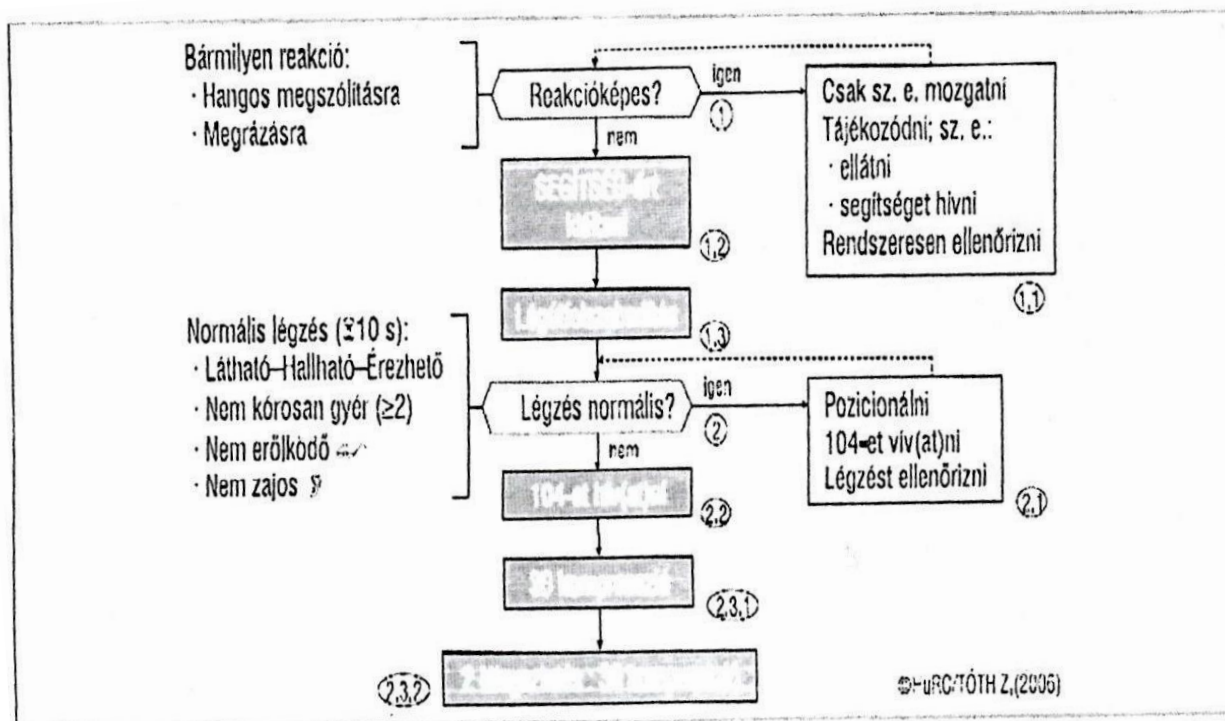
Tájékozódás: az elsősegély megkezdése előtt kell tájékozódnia a történekről, a még meglévő veszélyforrásról. A helyszín biztosítása. Sérültek állapotának felmérése.

Életveszélyre utaló jelek:

- Légző mozgások hiánya,
- mozdulatlanság,
- felszólításra nem reagál,
- a nyak, a vállöv, a felkar a comb tájékaról sugárban ömlő vér,
- az arc szürkés, sápadt, fakó fehér, verejtékes.

Értékelés: Könnyű, súlyos, életveszélyes sérült.

A mentők hívása: 104 Mi történt? Hol történt? Hány sérült van? Milyen az állapotuk? Műszaki mentés szükséges-e?

1. ábra. A felnőtt áldozat laikus BLS-ellátásának folyamatábrája. (A számozás a szövegben található magyarázó leírásokra vonatkozik)

Légzésszám: 12-18

Pulzusszám: 60-80

„A” Tételsor

Ne feledd: Minden esetben gumikesztyű használata és mentőhívás (104) !!!

1. (erős vérzés)

1. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. A bal karját fájlaló, földön ülő kerékpáros lábszárán 8-10 cm-es roncsolt seb látható. A seb erős sugárban, lüktetve vérzik.

Sérülés: Artériás vérzés a lábszáron, kar sérülés (esetleg törés)

Ellátás: A sérült lefektetése és a vérző láb felemelése, majd a szorító ruhadarabok, cipő eltávolítása. Ezt követő lépés, a nyomáspont elnyomása, sebtamponálás, és nyomókötés. Közben mentőhívás. A kart ezután megnézzük, és szükség esetén rögzítjük háromszögletű kendővel.

2. Személyautóval közlekedve, egy mezőről hazafelé tartó kerékpáros elesik, a nála lévő sarló, megvágta a nyakát. A földön ülő sérült nyakának bal oldalán, nagy tátongó sebet lát, a sebből a vér erős sugárban lüktetve spriccel.

Sérülés: Nyaki artériás vérzés.

Ellátás: A sérült leültetését követően, a sérült mögé állva a nyomáspont elnyomása egy steril pólyával, vagy az ujjunkkal. Mentőhívás!

3. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Motoros elesett, a motor egy járókelőt lökött fel, akinek a bal lábszárából bőségesen folyik a vér, a járdán fekszik, hangosan kiabál.

Sérülés: Visszeres vérzés a bal lábszáron.

Ellátás: A sérült lefektetése és a vérző láb felemelése. A szorító ruhadarabok, cipő eltávolítása. A seb megtisztítása, fertőtlenítés Betadinnal, nyomókötés, közben mentőhívás.

4. Buszon utazva, hirtelen fékezést követően az egyik utas a kapaszkodónak esett. Homloka bal oldalán lévő zúzott sebből folyamatos vérzést észlel.

Sérülés: Vérző fejsérült, feltehetőleg vénás (folyamatosan folyik...)

Ellátás: sérült lefektetése fej megemelése, fertőtlenítés, nyomókötés, mentőhívás.

5. közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Fémlapokat szállító kisteherautóról lezúduló darabok sebesítenek meg egy segédmotor-kerékpárost. A sérült az útpadkán ül, csuklóján arasznyi sebből a vér nagy sugárban spriccel.

Sérülés: Artériás vérzés.

Ellátás: A sérült leültetése, a kar felemelése, nyomáspont elnyomása, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd seb tamponálása, nyomókötés, mentőhívás.

6. Elromlott egy jármű, az út szélén áll. A gépkocsivezető csuklóját, javítás közben éles lemez szakította fel. A sebből lüktető vérzést észlel, a sérült sápadt, gyenge.

Sérülés: Artériás vérzés, shockk-os állapotban van a sérült!

Ellátás: Shockk fektetés! (Fektetés megemelt lábakkal). A kar felemelése, nyomáspont elnyomása, seb tamponálása, nyomókötés, mentőhívás. Apró kortyokkal meglehet itatni (vízzel! Alkohol adása TILOS)

7. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Az egyik gépkocsi utasa a roncsba beszorulva ül, a hajás fejbőréen lévő sebből a vér nagy mennyiségben, folyamatosan folyik.

Sérülés: Vérző fejsérült, feltehetőleg vénás (folyamatosan folyik)

Ellátás: Fertőtlenítés, SAPKA kötés! Mentőhívás.

II: (Eszméletlen beteg)

1. Két személygépkocsi ütközött, az egyik sérült kizuhant az ütközéskor, az útpadkán fekszik. mozdulatlan, hörögve veszi a levegőt.

Sérülések: Eszméletlen, mivel kizuhant gerincsérülésre kell gondolni.

Ellátás: Eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítás. Légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátrahajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés, ha van légzés, akkor vagy az ESCHMARK műfogással vagy a fej hátrahajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás.

2. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Oszlopnak ütközött személygépkocsiban a kormányra boruló sérültet talál. Bal halántéka táján szivárgó vérzést észlel, szólításra nem válaszol.

Sérülés: Eszméletlen, fejsérült.

Ellátás: Eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítása, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (fej hátrahajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben, **Rautek** műfogással kell kimenteni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraéleszteni.

Ha van légzés, akkor az autóban vagy az **ESCHMARK** műfogással vagy a fej hátrahajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás.

FONTOS: Kimentést csak akkor alkalmazunk, ha a sérült közvetlen életveszélyben van, vagy újraéleszteni kell.

3. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Az oszlopnak ütközött gépkocsiban, egy nem beszélő, nem mozgó, szemeit csukva tartó, kormányra borult sérültet talál, Ülő testhelyzetben, a bal első ülésen.

Sérülés: Eszméletlen.

Ellátás: Eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítása, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (a fej hátrahajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben Rautek műfogással kell kiemelni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraéleszteni.

Ha van légzés, akkor az autóban vagy az **ESCHMARK** műfogással vagy a fej hátrahajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás.

4. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. több jármű ütközött, az egyik összetört személygépkocsi vezető ülésében talált sérült, oldalra dőlve fekszik, mozdulatlan.

Sérülés: Eszméletlen.

Ellátás: Eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítása, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (a fej hátrahajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben Rautek műfogással kell kiemelni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraéleszteni.

Ha van légzés, akkor az autóban vagy az **ESCHMARK** műfogással vagy a fej hátrahajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat. Mentőhívás.

5. Két személygépkocsi ütközött. Az egyik gépkocsivezető a kormányra borulva fekszik. A másik jármű jelentősen összetört, vezetője nem tud kiszállni, lábait fájlalja.

Sérülés: Az egyik sérült eszméletlen, a másik egy lábsérült (feltehetően törés).

Ellátás: Az eszméletlennel kezdjük, mert ő a súlyosabb! Eszméletlen beteg ellátási séma szerint: Szükség esetén száj kitakarítása, légzés vizsgálat az áll kiemelésével (a fej hátrahajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés. Ebben az esetben Rautek műfogással kell kiemelni a sérültet, mivel az autóban nem lehet újraéleszteni.

Ha van légzés, akkor az autóban vagy az **ESCHMARK** műfogással vagy a fej hátrahajtásával lehet biztosítani a szabad légutakat.

A második sérültet nem kell mozgatni, a talált helyzetben meg lehet támasztani két oldalról a lábait. Mentőhívás.

III. (Felső végtagi sérülés)

1. Személyautóval közlekedve látja, hogy egy ön előtt haladó segédmotoros lehajt az úttestről és felbukik. Megáll segítséget nyújtani. Az idős sérült, sisakot nem viselt, arcán horzsolások látszanak, bal könyöke fáj, duzzadt, deformált.

Sérülés: Könyöktörés, fejsérülés is feltételezhető.

Ellátás: Sérült leültetése, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a könyök 2 háromszögletű kendővel való rögzítése. Az arcon lévő zúzódások tisztítása, fertőtlenítése Betadinnal. A sérült állapotától függően, fektetésre is szükség lehet.

Fejsérült fektetése: Hanyatt, enyhén megemelt fejjel. Mentőhívás.

2. Autóból kiszálló utasa a havas úton megcsúszott, elesett. A sérült jobb felkarja duzzadt, deformált, mellkasa jobb oldalán fájdalmat jelez, mely minden légvételkor erősödik.

Sérülés: Felkar törés és bordatörés.

Ellátás: Félig ülő helyzet (bordatörés miatt) a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a könyök 2 háromszögletű kendővel való rögzítése. Mentőhívás.

3. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. A kerékpáros gyalogost lökött fel. A sérült bal vállában heves, lüktető fájdalmat érez, homlokán 3cm-es szennyezett sebzés látható.

Sérülés: Vállficam, vagy törés, vérző fej sérülés.

Ellátás: Sérült leültetése, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a könyök 2 háromszögletű kendővel való rögzítése. Az arcon lévő seb tisztítása, fertőtlenítése Betadinnal, steril fedőkötés. A sérült állapotától függően, fektetésre is szükség lehet.

Fejsérült fektetése: Hanyatt, enyhén megemelt fejjel. Mentőhívás.

4. Személygépkocsival közlekedik. Az ön előtt haladó motoros a kanyarban kicsúszik. Megáll segítséget nyújtani. A sérült bal könyökét fájlalja, nagyon nehezen mozgatja, többször rákérdez, hogy mi történt vele.

Sérülés: Könyöktörés, vagy ficam, agyrázkódás (Fejsérült) .

Ellátás: Sisak maradhat, mert nem indokolja semmi a levételt, illetve le veheti saját maga. Sérült leültetése, a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, majd a könyök 2 háromszögletű kendővel való rögzítése. Mivel fejsérült, ezért hanyatt kell fektetni, enyhén megemelt fejjel. Mentőhívás.

5. Közúti balesetnél állt meg segítséget nyújtani. Személygépkocsi utasát a roncsba beszorulva találja, aki önt kéri, hogy segítsen rajta. A sérült bal alkarja deformált, a sérülés területén sebzést lát, enyhe, szivárgó vérzéssel.

Sérülés: Nyílt alkartörés

Ellátás: a sérült karról a szorító ruhadarabok, gyűrű, óra ékszer eltávolítása, a seb fertőtlenítése Betadinnal, steril fedőkötés és a végtag rögzítése egy háromszögletű kendővel. Mentőhívás.

IV. (Fejsérülés)

1. Gyalogos gázolás történt, ön állt meg segítséget nyújtani. Az úttesten hanyatt fekvő sérült füléből és orrából gyenge, szivárgó vérzés észlelhető.

Sérülés: Koponya alapi törés.

Ellátás: Nyílt törés lévén a sebet steril gézlappal lefedjük Parittyá kötéssel bekötjük a fülét és az orrát, a sérültet hanyatt fektetjük, fejét megemeljük és arra az oldalra fordítjuk a fejét, amelyik oldalon van a vérzés (hogy ki tudjon csurogni a váladék). Szükség esetén a sérültet hasra fektetjük, mellkasa, homloka és az álla alatt alátámasztva az orrból is könnyebben ki tud jönni a váladék. Mentőhívás.

2. Kerékpáros elesett, Ön érkezik a helyszínre elsőként. Rákérdezésre a sérült elmondja, hogy szédeleg, és nagyon fáj a feje.

Sérülés: Agyrázkódás.

Ellátás: Hanyatt fektetés enyhén alátámasztott fejjel. Mentőhívás.

3. Segédmotoros egy személygépkocsi elé hajtott, a bukósisak nem volt bekötve, leesett a fejéről. A sérült a motor mellett ül, bal füléből vér szivárog, fejét fájlalja. Többször megkérdezi, mi történt vele.

Sérülés: Koponya alapi törés, agyrázkódás.

Ellátás: Nyílt törés lévén a sebet steril gézlappal lefedjük Parittyá kötéssel bekötjük a fülét, a sérültet hanyatt fektetjük, fejét megemeljük és arra az oldalra fordítjuk a fejét, amelyik oldalon van a vérzés (hogy ki tudjon csurogni a váladék). Mentőhívás.

4. Személygépkocsi árokba hajtott, az utas nem volt bekötve, a szélvédőnek esett. Homlokán duzzanat látható, rákérdezésre elmondja, hogy szédül és hányingere van.

Sérülés: Agyrázkódás.

Ellátás: Hanyatt fektetjük, enyhén alátámasztott fejjel. Mentőhívás.

5. Gyalogost gázoltak, Ön a gázoló autó mögött halad. Azt észleli, hogy a sérült mozdulatlan. Kocsijával félre áll, mire a helyszínre érkezik, a sérült már ül, fejét fájlalja.

Sérülés: Agyrázkódás.

Ellátás: Hanyatt fektetjük, enyhén alátámasztott fejjel. Mentőhívás.

V. (Alsó végtag)

1. Személygépkocsi gyalogost gázolt. A sérült az úttesten fekszik, hangosan kiabál, bal combját fájlalja. A gépkocsivezető elmondja, hogy a gázolást követően 1-2 percig még nem panaszkodott, nyugodtan feküdt.

Sérülés: Combcsonttörés, átmeneti eszméletvesztés.

Ellátás: A talált helyzetben rögzíteni kell, két oldalról végig meg kell támasztani a végtagot, előtte a cipőt, csizmát, szorító ruhadarabokat el kell távolítani. Szükség esetén akár ollóval. Mentőhívás.

2. A tehergépkocsi kerékpárost gázolt. A sérült arca véres, bal bokáját fájlalja, mely duzzadt, deformált.

Sérülés: Bokatörés, arcon horzsolások.

Ellátás: A talált helyzetben rögzíteni kell, két oldalról végig meg kell támasztani a végtagot, előtte a cipőt, csizmát, szorító ruhadarabokat el kell távolítani. Szükség esetén akár ollóval. Arcon lévő seb megtisztítása, fertőtlenítése. Mentőhívás.

VI. (Súlyos sérülés)

1. Kerékpáros padkára hajtott és a szegélyköre esett. Hátát fájlalja, úgy érzi, hogy zsibbad a bal lába.

Sérülés: Gerinctörés.

Ellátás: A talált helyzetben hagyjuk, TILOS mozgatni. Kikérdezzük a sérültet. Mentőhívás.

2. Egy személygépkocsi nagy sebességgel fának ütközött. A vezető nem volt bekötve, medencéjét fájlalja.

Sérülés: Medencetörés.

Ellátás: A talált helyzetben rögzítem (két oldalról megtámasztva). Mentőhívás.

3. Árokba hajtott egy gépkocsi, a vezetője a baleset során kizuhant a járműből, az árokban fekszik, segítséget kér.

Sérülés: Gerinctörés (medence - és combcsonttörés is lehet).

Ellátás: A talált helyzetben hagyjuk, TILOS mozgatni. Kikérdezzük a sérültet. Mentőhívás.

4. Nagy sebességgel haladó terepjáró gyalogost gázolt. A sérült a jármű alá csúszva fekszik, mindkét combját fájlalja.

Sérülés: Combcsonttörés.

Ellátás: A talált helyzetben rögzíteni kell, két oldalról végig meg kell támasztani a végtagot, előtte a cipőt, csizmát, szorító ruhadarabokat el kell távolítani. Szükség esetén akár ollóval. Mentőhívás.

5. Motoros gödörbe hajtott és bukott Ön előtt haladva. A sérült 10-15 métert repült az elesés helyéhez képest, az úttesten fekszik, eszméleténél van.

Sérülés: Gerinctörés (medence - és combcsonttörés is lehet).

Ellátás: A talált helyzetben hagyjuk, TILOS mozgatni. A sisak maradhat, mert nem indokolja semmi a levételt. Kikérdezzük a sérültet. Mentőhívás.

VII. Co. mérgezés

1. Autóvillamossághoz hobbi szinten értő ismerőshöz érkeznek. Jól hallható a garázból egy gépkocsi motorjának hangja. Az ablakon benézve látja, hogy valaki a nyitott ajtajú autóban ül, arccal a kormányra borulva.

Sérülés: CO mérgezés, eszméletlen.

Ellátás: Szellőztetés, míg szellőzik, mentőhívás. Rautek műfogással kimentés és eszméletlen beteg ellátási séma. Szükség esetén száj kitakarítása, légzésvizsgálat az áll kiemelésével (fej hátrahajtásával), ha nincs légzés, akkor újraélesztés, ha van légzés, akkor stabil oldalfektetéssel lehet biztosítani a szabad légutakat.

A CO- és benzinmérgezés keletkezése, tünetei és elsősegélye: (CO – színtelen, szagtalan gáz)

CO keletkezése: kipufogógáz, kazán, helytelenül beszerelt gázkészülékek, idő előtt lezárt széntüzelésű kályha.

Tünetei: tarkótájékon szaggató, lüktető fejfájás, hányinger, lentről felfelé haladó izomgyengeség, eszméletvesztés, légzésbénulás.

Elsősegély: tiszta levegőre juttatni, stabil oldalfekvés, légzés hiánya esetén lélegeztetés.

VIII. Légúti idegentest

1. Gyermekülésben utazó, apró műanyag építőköcckekkel játszó kisgyermek hirtelen fuldokolni kezd, láthatóan erős légszomjjal küzd. Légvételt sípoló hangjelzés kíséri.

Sérülés: Félrenyelés, légúti idegentest.

Ellátás: Bele tekintünk a szájba, hátha kézzel el lehet távolítani. Ha nem, akkor a gyermeket az ölünkbe fektetjük, úgy, hogy a feje kissé lefelé lógjon, és 4-5-ször erőteljesebben a lapockái közé ütünk. **FONTOS:** a HEIMLICH műfogás 1 éves kor alatt tilos alkalmazni! Csecsemőket TILOS rázni! Az ő esetükben a gyermeket az alkarunkra fektetjük, úgy, hogy az arca a mutató és a középső ujjak között legyen. Nyitva maradjon a szája és így ütögetjük meg a hátát. Ha a hátba csapások nem mozdítják ki az idegen testet és a gyermek még eszméletén van, alkalmazzon csecsemőnél mellkasi és gyermeknél hasi lökéseket! Ne alkalmazzon hasi lökést (Heimlich-manőver) csecsemőknél!

Hatástalanság esetén újraélesztés!

2. Felnőtt utasa szendvicset fogyaszt, miközben beszélgetnek. Hirtelen erősen köhög néhányat majd láthatóan nem kap levegőt, hangot adni nem tud.

Sérülés: Félrenyelés, légúti idegentest.

Ellátás: Bele tekintünk a szájba, hátha kézzel el lehet távolítani. Ha nem, akkor 4-5-ször erőteljesebben a lapockái közé ütünk. Hatástalanság esetén Heimlich műfogást alkalmazunk 4-5-ször. Sikertelenség esetén ezeket felváltva lehet alkalmazni. Végső esetben újraélesztés.

„B” Tételsor

E – elméletben GY – gyakorlatban

1. Soroljon fel biztonsági intézkedéseket egy baleseti helyszínen. E

Teendők:

- A gépkocsi motorját leállítani, elakadásjelzőt bekapcsoljuk a háromszöget kirakjuk, mindezt láthatósági mellényben.
- Az utat mindkét irányból lezárni, a felesleges személyeket elküldeni.

2. Mutassa be a kimentés folyamatát. E+GY (Rautek)

Kimentést akkor alkalmazunk, ha a sérült közvetlen életveszélyben van: az autó ég, fel fog robbanni, le fog zuhanni, ráeshet valami, stb..., vagy a sérültet újraéleszteni kell. A Rautek műfogást alkalmazhatjuk kocsiból történő kimentésre, de más térből, helyszínről való kimentésre is (kivéve gerinc sérülés).

3. Ismertesse alábbi sérüléstípusok főbb jellemzőit → rándulás, törés, ficam. E

Rándulás: Erőhatás után a csontok eredeti helyzetükbe visszatérnek.

Ficam: A csontfelszínek el távolodnak és kóros helyzetben rögzülnek. Az ízület duzzadt, deformált, a végtagot nem tudja mozgatni.

Ellátása: Nem zárható ki a csonttörés. Tilos a ficamot „helyre tenni”!

Törés: Fáj, duzzadt, deformált, nem tudja mozgatni, lehet nyílt is, így egyértelmű...

Ideiglenes rögzítés: A talált helyzetben rögzítjük, felső végtagon 1 vagy 2 háromszögletű kendővel, alsó végtagon két oldalról megtámasztjuk. A sérült végtagon lévő ruházatot meglazítjuk, gyűrűt, órát, ékszert levesszük.

4. Ismertesse a jelentős vérvesztést szenvedett beteg tüneteit és ellátását. E+GY (Shock)

Sokk: Vérellátási probléma, önálló betegséggé változik. Oka, hogy a sérült hirtelen nagy mennyiségű folyadékot veszít, vérzéssel vagy égéssel. Életveszélyes állapot!

A sokk-folyamat tünetei:

- A korábban jajgató beteg elcsendesedése, közömbössége.
- Bőre sápadt, szürkés, tapintása hűvös, nyirkos.
- Pulzusa szapora (100/perc fölött), egyre nehezebben tapintható, mert csökken a vérnyomás.
- Szomjúságra panaszodik, fázik.

Ellátása: Nyugalomba helyezése és a kiváltó ok megszüntetése – sebellátás sérüléstől függően (Pl.: gyors és eredményes vérzéscsillapítás)

- Sokk-fektetés.
- Itatása apránként, ha lehetséges.
- Gondos betakarása.

5. Ismertesse a mellkas sérülés főbb tüneteit és ellátását.

Levegővételkor, mozgáskor, illetve nyomásra jelentkező fájdalom. Felületes pihegő légzés, fulladásérzés. Véres váladék felköhögése tüdőszérülésre utal.

Ellátása: Félig ülő helyzet biztosítása.

6. Ismertesse a gerinc sérülés főbb tüneteit és ellátását. E+GY

A gerincoszlop teljes hosszában jelzett fájdalom, nem tudja mozgatni a végtagjait, érzés kiesés, zsibbadás, reflexek részleges vagy teljes hiánya, székletét, vizeletét ma alá engedi.

Ha a sérült eszméletlen, akkor a körülményekből következtethetünk, pl.: magasból zuhanás, motoros baleset, hátára esett, stb. (27) Óvatosan végigtapogatjuk a gerincet az esetleges deformációk észrevételezéséhez. (Sajnos ez nem mindig kivitelezhető és nem ad pontos információt...).

Ellátás: Ha a körülmények nem indokolják, teljes mozgástilalom. Ha a sérült eszméletlen, akkor a légutak biztosítása. ESCHMARK – műfogással vagy a fej hátrahajtásával. Ha a körülmények (veszély) miatt mozdítani kell a sérültet, a mentők megérkezése előtt, tálcafogással mozdítható, ha van 3 megfelelő segítő!

Tálcafogás: Minimum 3 fő szükséges. Egy a fejet rögzíti, egy a törzs mellett, egy a lábnál emeli fel a sérültet egyszerre.

7. Ismertesse a súlyos sérült elhelyezését légút biztosítási igénye esetén. E

Légút biztosításra eszméletlen állapotban van szükség. Nem tehető stabilba a sérült, ha súlyos sérülése van: gerinc-, medence-, combcsont törés. **ESCHMARK** - műfogás, vagy a fej hátrahajtásával lehet biztosítani a légutakat.

8. Mutassa be a bukósisak levételét. E+GY

Bukósisak eltávolítása: Csak akkor el a bukósisakot, ha az feltétlenül szükséges (nincs légzés, eszméletlen, hányás, vérzés). Feltételezni kell a nyakcsigolya sérülését. Eltávolítás 2 személlyel:

- A sérült feje mögé állva a sisak alsó peremét két kézzel fogva rögzítse a fejet, enyhén maga felé húzva.
- A másik személy oldja ki az áll alatti rögzítő szíjat. Szemben állva fogja meg a két kézzel a sérült fejet hüvelykujjal az arcon, a többivel a nyakon és a tarkón.
- A beteg fejénél lévő személy távolítsa el a sisakot.
- Ezt a rögzítést tartsa meg az egyik, a másik elvégzi a további elsősegélynyújtást.

9. Mutassa be a súlyos sérült mozdításának lehetséges módszerét. E+GY

Tálcafogás: Minimum 3 fő kell a sérült megemeléséhez. Mindhárman egy oldalon a beteg mellett fél térdelő helyzetben helyezkednek el. Egy a fejnél, egy a törsnél, egy a lábnál. A beteg alá nyúlva úgy emelik fel, hogy az alkarjukon legyen a súly. A fej részénél álló irányít, 3-ra egyszerre emelik fel a sérültet.

10. Ismertesse a törés jeleit, mutassa be az alsó végtag törésének ellátását. E+GY

11. Ismertesse a törés jeleit, mutassa be a felső végtag törésének ellátását. E

Törés: Fáj, duzzadt, deformált, nem tudja mozgatni, lehet nyílt is, a deformálás felett seb látható. A talált helyzetben rögzítjük felső végtagon 1 vagy 2 háromszögletű kendővel, alsó végtagon két oldalról megtámasztjuk. A sérült végtagon lévő ruházatot meglazítjuk, gyűrűt, órát, ékszert levesszük.

12. Ismertesse az égés jellemző tüneteit, ellátását. E

Osztályozása:

- Első fokú (bőrpír, fájdalom, kisimult felszín),
- Másodfokú: égési hólyagok folyadékkal,
- Harmadfokú: felszakadt hólyagok, szürkés-sárgás nem vérző sebalap,
- Negyedfokú: szenesedett szövetek.

Ellátása: Ha lehetséges, a ruha eltávolítás. Lehetőleg folyóvízzel 20 percig hűteni az égett területet, folyamatos hűtőborogatás. Steril gézlappal fedni, pólyamenetekkel rögzíteni. Többször kevés folyadékkal itatható a sérült. Tilos a sebbe bármi kenni, szórni!

13. Ismertesse az ájulás jellemző tüneteit, mutassa be az ellátását. E+GY

Az agy átmeneti vérellátási zavarai miatti tünetek: szédülés, fülzúgás, látászavar, sápadt arc, majd össze esés.

Ellátás: Hanyatt fektetés, megemelt lábakkal, ha 1-2 percen belül nem nyeri vissza az eszméletét, akkor eszméletlen beteg ellátása lép érvénybe.

14. Mutassa be a háromszegletű kendő használatát felső végtagon. GY

15. Helyezzen fel nyomókötést, alkari vérzés esetén. GY

Vénás vérzés: A sérült végtag felemelése, fertőtlenítés (Betadinnal), steril gézlap, egy két körkörös rögzítés után mullpólya a nyomás kifejtésére, majd további rögzítés körkörös pólyamenetekkel.

Artériás vérzés: A sérült végtag felemelése, nyomáspont, nincs idő fertőtleníteni! A seb kitamponálása gézlapokkal, újabb gézlapok felhelyezése, néhány körkörös pólyamenettel rögzítés, mullpólya a nyomás kifejtésére, majd rögzítés további körkörös pólyamenetekkel.

16. Helyezzen fel egy sapkakötést. GY

17. Mutassa be a hasi sérült helyes fektetési módját. E+GY

Hanyatt fektetés, alsó végtagtérdben felhúzza, alátámasztva, fejet enyhén megemelve, alátámasztva.

18. Mutassa be a sokk (=SHOCK) fektetés helyes módját. E+GY

Sokk-fektetés: Lapos fektetés, alsó végtag felemelése.

19. Mutassa be az ájult sérült helyes fektetési módját. E+GY

Háton fektetés, alsó végtag felemelése.

20. Mutassa be a fejsérült helyes fektetési módját. E+GY

Hanyatt fekvő enyhén megemelt fejjel. Szükség esetén oldalra fordított fej, hogy a váladék ki tudjon csurogni.

Arckoponya sérültet: hason fekvő, homloka, álla, mellkasa alatt alátámasztva.

21. Mutassa be a mellkasi sérült helyes fektetési módját. E+GY

Félig ülőhelyzet.

22. Ismertesse az ön helyszíni teendőit veszélyes anyagot szállító jármű balesete esetén. E

Teendők és tilalmak veszélyes anyagot szállító jármű balesetekor:

Teendők:

- A gépkocsi motorját leállítjuk, elakadásjelzőt bekapcsoljuk a háromszöget kirakjuk, mindezt láthatósági mellényben,
- Az utat mindkét irányból lezárni, a felesleges személyeket elküldeni,
- Gőz, füst esetén csak szél irányából szabad megközelíteni és távozni,

Tilalmak:

- A jármű gyújtását, fényeit bekapcsolni,
- Dohányozni,
- A sérült személyt a veszélyzónán belül ellátni. Az elsősegélynyújtónak el kell vinnie a sérültet a veszélyzónából, magát védenie kell gumikesztyűvel, a sérültről levett ruhát, kötszert egy csomóba kell gyűjteni.
- Tilos a vegyi anyaggal szennyezett sérültet szájából orrba lélegeztetni!

A mentők értesítésekor közölni kell:

- Vegyi-szennyezésre utaló gyanút,
- A tartályszivárgás, kiszóródás kb. kiterjedését,
- A tábláról leolvasott alsó-felső számsort,
- A veszélyzónából eltávolított sérültek helyét.

23. Ismertesse hasi sérülés jellemző tüneteit, veszélyét. E

Fajtai: Máj, lép, hasnyálmirigy, gyomor, belek, vese, húgyhólyag (mellkasi sérüléssel együtt is jelentkezhet).

Legérzékenyebbek a máj és a lép. Belőlük jelentős vérzés indulhat. A máj – és léptok alatt gyúlik össze a vér, majd később ártreped. Ez a kétszakaszos vérzés.

Veszélye, hogy hirtelen jelennek meg a súlyos tünetek.

Tünetei: Tapintásra fokozódó fájdalom a hasban, és deszka kemény, 100/percfeletti könnyen elnyomható pulzus, szürkésfehér sápadtság, hűvös, nyirkos bőr, aluszékonyság, szomjúság érzése (sokktünet).

Ellátása: Fej törzs egy szintben, alsó végtag térdben hajlított, alátámasztva.

Tilos: Szájon át gyógyszert adni, vagy folyadékot.

24. Ismertesse a koponyát ért ütés lehetséges következményit és elsősegélyét. E

Koponyát ért ütés lehetséges következményit és elsősegélye (fektetési mód):

A koponyasérülés tünetei:

- kétoldalt különböző pupillatágulat, tudatzavar, eszméletlenség,
- hányás, légzészavar, heves fejfájás, szédülés.

Fajtai:

Agyrázkódás: Emlékezetkiesés, szédülés, hányinger, fejfájás, látás-hallászavar

Ellátása: Fektetés, légút biztosítása, stabil oldalfekvés (csak akkor, ha eszméletlen).

Koponyaalapi törés:

- A légutak biztosítása, stabil oldalfekvés, ha eszméletlen.
- Ha eszméletlenül van ó, akkor hanyatt fekvéssel kissé megemelt fejjel, laza fedőkötés a vérző orra vagy fülre.

Arckoponyacsont-törés: Felső-alsó állcsont törése, orrcsont törése.

Ellátása: Állra, orra parittyakötés. A szájüregbe történő vérzéskor nyelési, nyelvmozgási nehézség esetén fektessük hasra!

25. Ismertesse a sebellátás menetét. E

Nyílt sérülések: A bőr folytonossága megszakad. A sebzés történhet tompa, éles, hegyes tárggyal. Rangsorolása függ a vérzés minőségétől. Mélyre terjedő sebekből változó vérzés látható. Az érzőidegek sérülése miatt fájdalom, az izmok, inak sérülésekor működéskiesés következhet be. A fertőzés veszélye figyelni kell!

Sebellátás: Felületi sérülések esetén, a seb környékét vízzel lemossuk, majd fertőtlenítjük a sebet Betadinnal.

- Hajszáleres vérzés: Csíramentes fedőkötés.
- Visszeres (vénás) vérzés: Sötét bőven folyó vérzés. A seb környékének megtisztítása a sebtől terjedő mozgással. A sebbe semmit sem szabad szórni. Vénás vérzésnél nyomókötést alkalmazunk! (Nincs nyomáspont, és nem kell tamponálni a sebet.)
- Ütőeres (artériás) vérzés: Élénkpiros lüktető vérzés. Gyors ellátás, elhagyható a sterilizálás. Nyomókötés, kivéve a nyaki ütőér sérülésénél. Artériás nyomópontok: Két felkar, nyak, lágyékhajlat.
Artériás nyomókötés: Steril gézlapot benyomjuk a sebbe (tamponáljuk), erre újabb gézlapot helyezünk. Kibontatlan gézhengert teszünk erre a helyre. Ezután szorosan körkörös pólyamenettel zárjuk a kötést. Az átvérzett kötést nem cseréljük, hanem újabb nyomópárnát helyezünk rá!

26. Ismertesse a sérült ruházatainak eltávolítására vonatkozó szabályokat. E

Levetkőztetés: Szükséges mértékig. Mindig az ép oldalon kezdjük. A többretegű ruhát egyszerre vegyük le. Ha nem megy hagyományosan, akkor varrás mentén ollóval felhasítjuk. A sérült kézről gyűrűt, órát, ékszert el kell távolítani.

27. Ismertessen, olyan baleseti mechanizmusokat, amikor súlyos sérülés lehetséges merül fel. E

Súlyos sérülések: Combcsont-, medencecsont-, gerinctörések.

Baleseti mechanizmusok: Kirepül a kocsiból, magasból esés, motoros bukás, leesik a lépcsőn a hátára, gázolás, stb...